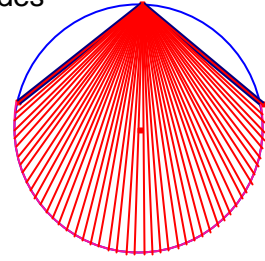

Problemes Geometria 34

1.- Des d'un punt d'una circumferència de radi R es tracen dues cordes iguals.

Si l'angle de les cordes és α determineu l'àrea de la part del cercle continguda entre les dues cordes.

Gúsiev 287.

Solució:

Siga la circumferència de centre O i radi R .

Siga A un punt de la circumferència i siguin les cordes $\overline{AB} = \overline{AC}$.

Siga $\alpha = \angle BAC$ (en radians) angle inscrit en la circumferència.

$\overline{AO}$ és bisectriu de l'angle $\angle BAC$.

Per ser angle inscrit, $\angle BOC = 2\alpha$.

Els triangles $\triangle AOC$, $\triangle BOA$ són iguals i isòsceles

L'àrea ombrada, formada per la part del cercle continguda entre les dues cordes és igual a l'àrea del sector circular de centre O i arc 2α

més el doble de l'àrea dels triangle isòsceles $\triangle AOC$.

$$\angle AOC = 180^\circ - \frac{2\alpha}{2} = 180^\circ - \alpha.$$

L'àrea del sector de centre O i arc 2α és:

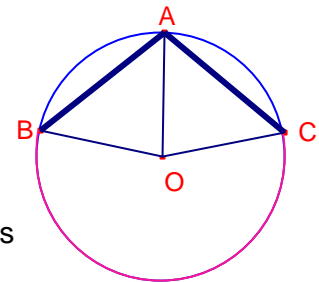
$$S_{\text{sector}} = \alpha \cdot \pi \cdot R^2.$$

L'àrea del triangle del triangle $\triangle AOC$ és:

$$S_{\triangle AOC} = \frac{R^2 \sin(180^\circ - \alpha)}{2} = \frac{\sin \alpha}{2} R^2.$$

L'àrea ombrada és:

$$S_{\text{ombrada}} = \alpha \cdot \pi \cdot R^2 + 2 \left(\frac{\sin \alpha}{2} R^2 \right) = (\alpha \cdot \pi + \sin \alpha) R^2.$$

2.- Els punts $A(3, 6)$, $B(4, 6)$, $C(4, 8)$ es reflecteixen respecte de la recta $3x + 4y - 50 = 0$ i formen 3 vèrtexs d'un paral·lelogram. Determineu les coordenades del vèrtex P del paral·lelogram sabent que és el més allunyat, dels paral·lelograms possibles, de l'origen de coordenades.

Solució:

El paral·lelogram que formen els punts A , B , C i que té coordenades més pròximes a l'origen de coordenades té el quart vèrtex D en el punt $D(3,4)$.

Aquest punt al reflectir-lo sobre la recta $3x + 4y - 50 = 0$ donarà el paral·lelogram de vèrtex més allunyat de l'origen de coordenades.

Calculem el punt simètric de D respecte de la recta $3x + 4y - 50 = 0$.

La recta perpendicular a la recta $3x + 4y - 50 = 0$ que passa pel punt D té equació:

$$y - 4 = \frac{4}{3}(x - 3) \text{ . Simplificant.}$$

$$4x - 3y = 0 \text{ .}$$

La intersecció de les dues rectes en dona el punt projecció T .

$$\begin{cases} 3x + 4y = 50 \\ 4x - 3y = 0 \end{cases}$$

Resolent el sistema: $\begin{cases} x = 6 \\ y = 8 \end{cases}$

Les coordenades de T són $T(6,8)$.

Determinem les coordenades de P .

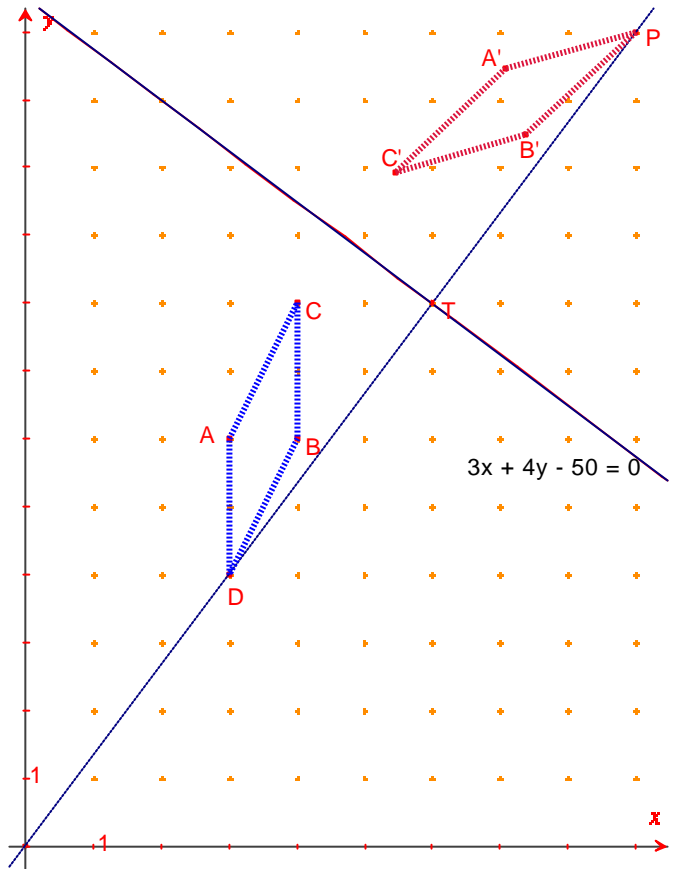
Siga $P(x,y)$

$$\vec{DT} = \vec{TP}$$

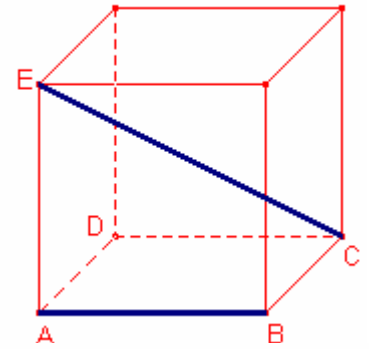
$(3, 4) = (x - 6, y - 8)$, igualant les components dels vectors:

$$\begin{cases} x - 6 = 3 \\ y - 8 = 4 \end{cases} \text{ . Resolent el sistema } \begin{cases} x = 9 \\ y = 12 \end{cases}$$

Les coordenades de P són $P(9, 12)$.

3.- En un cub d'aresta 1, determineu la distància entre l'aresta $\overline{AB}$ i la diagonal $\overline{CE}$ de la figura.
Kömal C1074.

Solució 1:

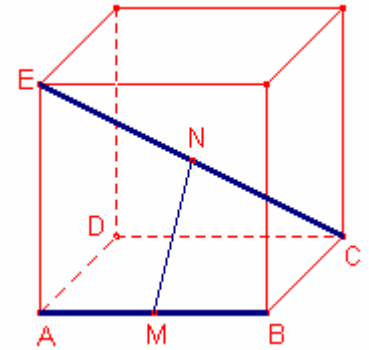
Considerem el sistema de referència cartesià $\{A(0,0,0), \overrightarrow{AB} = (1,0,0), \overrightarrow{AD} = (0,1,0), \overrightarrow{AE} = (0,0,1)\}$.

Les components del vector $\overrightarrow{CE} = (-1,-1,1)$.

Les coordenades de C són:

$C(1,1,0)$.

Determinem la perpendicular comuna a les rectes AB, CE i vegem que aquesta perpendicular comuna talla els segments $\overline{AB}$, $\overline{CE}$.

Siga M un punt qualsevol de la recta AB, les seues coordenades són:
 $M(\alpha,0,0)$.

Siga N un punt qualsevol de la recta CE, les seues coordenades són:
 $N(1-\beta,1-\beta,\beta)$.

$\overrightarrow{MN} = (1-\beta-\alpha,1-\beta,\beta)$.

Si la recta MN és perpendicular a les rectes AB, CE, $\overrightarrow{MN}$ és perpendicular a $\overrightarrow{AB}$ i a $\overrightarrow{CE}$.

Aleshores, $\overrightarrow{MN} \cdot \overrightarrow{AB} = 0$, $\overrightarrow{MN} \cdot \overrightarrow{CE} = 0$.

$$\begin{cases} 1-\beta-\alpha = 0 \\ -1+\beta+\alpha-1+\beta+\beta = 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} \alpha + \beta = 1 \\ \alpha + 3\beta = 2 \end{cases} \text{ . Resolent el sistema: } \begin{cases} \alpha = \frac{1}{2} \\ \beta = \frac{1}{2} \end{cases} .$$

Aleshores, $M\left(\frac{1}{2},0,0\right) \in \overline{AB}$, és el seu punt mig.

$N\left(\frac{1}{2},\frac{1}{2},\frac{1}{2}\right) \in \overline{CE}$, és el seu punt mig.

$$d(\overline{AB}, \overline{CE}) = d(M,N) = \|\overrightarrow{MN}\| = \left\| \left(0, \frac{1}{2}, \frac{1}{2} \right) \right\| = \frac{\sqrt{2}}{2} .$$

Solució 2:

Siga M un punt del segment $\overline{AB}$, tal que $x = \overline{AM}$.

Siga N un punt del segment $\overline{CE}$, tal que $y = \overline{CN}$.

La mínima distància serà la menor de les distàncies tal que $\overline{MN}$ siga perpendicular a $\overline{AB}$, $\overline{CE}$, respectivament.

$$\overline{CE} = \sqrt{1^2 + 1^2 + 1^2} = \sqrt{3}.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle MBC$:

$$\overline{MC}^2 = (1-x)^2 + 1^2 = x^2 - 2x + 2.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle MAE$:

$$\overline{ME}^2 = x^2 + 1^2 = x^2 + 1.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle MNC$:

$$\overline{MN}^2 = \overline{MC}^2 - \overline{CN}^2 = x^2 - 2x + 2 - y^2.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle MNE$:

$$\overline{MN}^2 = \overline{ME}^2 - \overline{EN}^2 = x^2 + 1 - (\sqrt{3} - y)^2.$$

Igualant ambdues expressions:

$$x^2 - 2x + 2 - y^2 = x^2 + 1 - (\sqrt{3} - y)^2. \text{ Simplificant:}$$

$$x = 2 - y\sqrt{3}.$$

$$\text{Aleshores, } \overline{MN}^2 = x^2 - 2x + 2 - y^2 = 2y^2 - 2\sqrt{3}y + 2.$$

Considerem la funció: $f(y) = 2y^2 - 2\sqrt{3}y + 2$.

$$f(y) = 2 \left(\left(y - \frac{\sqrt{3}}{2} \right)^2 + \frac{1}{4} \right).$$

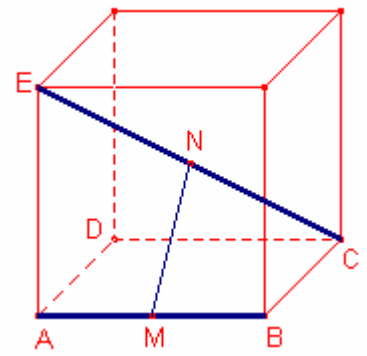
La funció té un mínim quan $y = \frac{\sqrt{3}}{2}$.

El valor mínim de $\overline{MN}^2$ és:

$$\overline{MN}^2 = 2 \frac{1}{4} = \frac{1}{2}.$$

La distància entre l'aresta $\overline{AB}$ i la diagonal $\overline{CE}$ és:

$$\overline{MN} = \frac{\sqrt{2}}{2}.$$

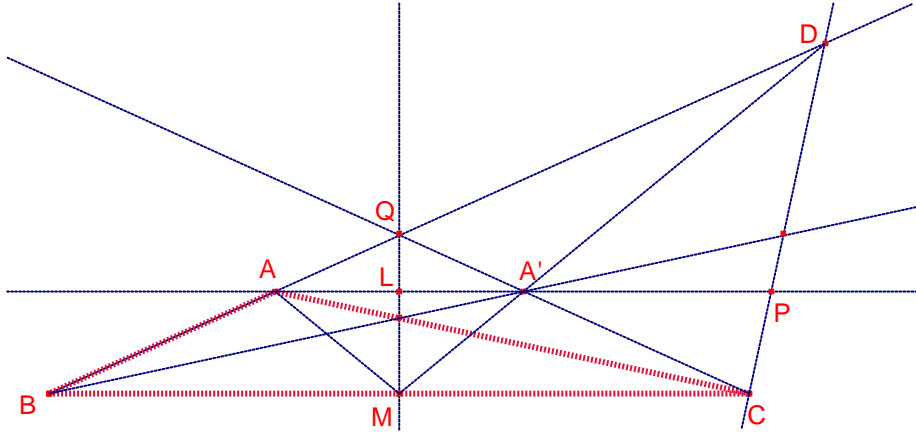
4.- Siga $\triangle ABC$ el triangle tal que $B = 2C$ i $A > 90^\circ$.

Siguen D el punt de la recta AB tal que $\overline{CD}$ és perpendicular a $\overline{AC}$ i M el punt mig del costat $\overline{BC}$.

Demostreu que $\angle BMA = \angle DMC$.

Olimpiada Espanyola 2011 problema 4.

Solució:

Siga $C = \alpha$, $B = 2\alpha$.

Siga M el punt mig del costat $\overline{BC}$.

La mediatriu al costat $\overline{BC}$ talla la prolongació del costat $\overline{AB}$.

El triangle $\triangle BCQ$ és isòsceles.

La bisectriu del vèrtex B talla la recta CQ en el punt A', que és simètric de A respecte de la mediatriu del segment $\overline{BC}$.

$\overline{AA'}$ és paral·lel a $\overline{BC}$.

$\angle BA'A = \alpha$, aleshores, $\overline{AA'} = \overline{AB}$.

La recta $\overline{AA'}$ talla la recta CD en el punt P.

$\angle A'CD = 90 - \alpha$, $\angle AA'Q = 2\alpha$, aleshores, $\angle A'PC = 90^\circ - \alpha$.

Aleshores, el triangle $\triangle CA'P$ és isòsceles, per tant,

$\overline{AC'} = \overline{A'P} = \overline{AB}$.

Aleshores, $\overline{AA'} = \overline{A'P}$.

La recta DM és mitjana del triangle $\triangle BCD$ i mitjana del semblant $\triangle APD$.

Aleshores, A' pertany al segment $\overline{DM}$.

Com que el punt A és simètric de A' respecte de la mediatriu del costat $\overline{BC}$:

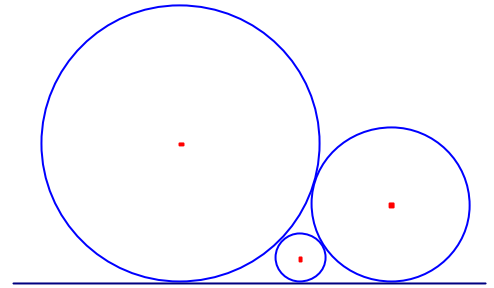
$\angle BMA = \angle CMA' = \angle DMC$.

5.- Tres circumferències són tangents dos a dos i les tres són tangents a una recta.

Si els radis de les circumferències són a, b, c , c la de menor radi.

Demostreu que s'acompleix $\frac{1}{\sqrt{a}} + \frac{1}{\sqrt{b}} = \frac{1}{\sqrt{c}}$.

UKMT "MacLaurin" 2011. Problema 5.

Solució:

Siguen A, B, C els centres de les circumferències de radis a, b, c .

Siguen P, Q, R els punts de tangència de les tres circumferències amb la recta.

$\overline{AB} = a + b$, $\overline{AC} = a + c$, $\overline{BC} = b + c$.

$\overline{AP} = a$, $\overline{BQ} = b$, $\overline{CR} = c$

Siga la recta LM paral·lela a la recta que passa per C .

Siga la recta KM paral·lela a la recta que passa per B .

Siga $x = \overline{RQ}$, $y = \overline{RP}$.

$\overline{AL} = a - c$, $\overline{BM} = b - c$, $\overline{AK} = a - b$.

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle

$\triangle CMB$:

$$x = \sqrt{(b+c)^2 - (b-c)^2} = 2\sqrt{bc}.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle CLA$:

$$y = 2\sqrt{ac}.$$

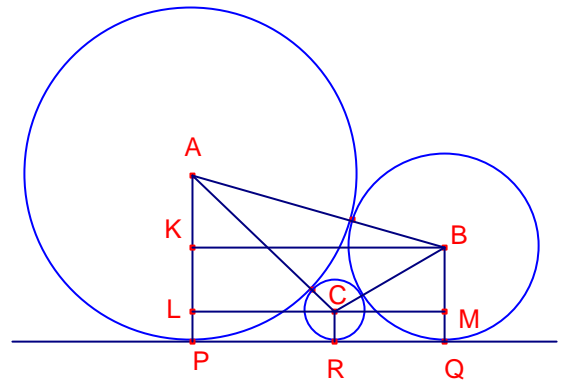
Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle BKA$:

$$x + y = 2\sqrt{ab}.$$

Aleshores, $2\sqrt{bc} + 2\sqrt{ac} = 2\sqrt{ab}$.

Dividint l'expressió per $2\sqrt{abc}$.

$$\frac{1}{\sqrt{a}} + \frac{1}{\sqrt{b}} = \frac{1}{\sqrt{c}}.$$

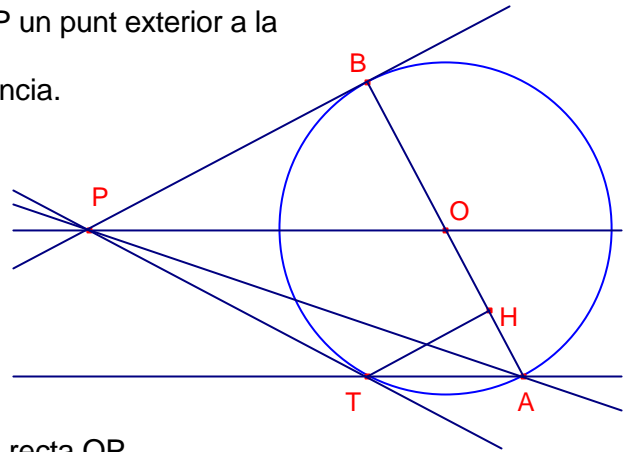
6.- Siga una circumferència de centre O i siga P un punt exterior a la circumferència.

Siguen PB i PT rectes tangents a la circumferència.

Siga $\overline{AB}$ diàmetre de la circumferència.

a) Demostreu que la recta AT és paral·lela a la recta OP.

b) Si H és la projecció de T sobre el diàmetre $\overline{AB}$, demostreu que la recta PA divideix per la meitat el segment $\overline{TH}$.

Solució:

a)

Notem que T és el simètric de B respecte de la recta OP.

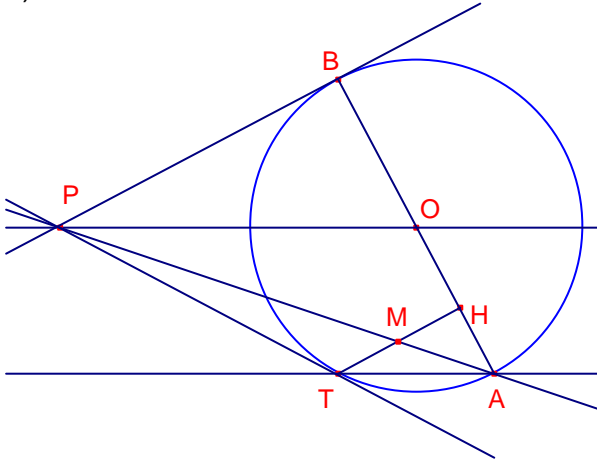
$\overline{BT}$ és perpendicular a la recta OP.

Els triangles rectangles $\triangle POB$, $\triangle BAT$ són semblants. Aleshores:

$$\angle POB = \angle TAB.$$

Aleshores, les rectes AT, OP són paral·leles.

b)

Siga M la intersecció de la recta PA i el segment $\overline{TH}$.

Les rectes PB i TH són paral·leles ja que ambdues són perpendiculars al diàmetre $\overline{AB}$.

Els triangles $\triangle PAB$, $\triangle MAH$ estan en posició de Tales. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{MH}}{\overline{HA}} = \frac{\overline{PB}}{\overline{AB}} \quad (1)$$

Els triangles rectangles $\triangle PBO$, $\triangle THA$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{TH}}{\overline{HA}} = \frac{\overline{PB}}{\overline{AB}} \quad (2)$$

Dividint les expressions (1) (2):

$$\frac{\overline{MH}}{\overline{TH}} = \frac{1}{2}.$$

Aleshores, $\overline{TH} = 2 \cdot \overline{MH}$, per tant la recta PA divideix per la meitat el segment $\overline{TH}$.

7.- Calculeu el radi d'una circumferència en què els dos costats d'un angle de magnitud α talla amb cordes de longitud a , si sabem que la distància entre els extrems més pròxims d'aquestes cordes és igual a b .
Shariguin 1108.

Solució:

Siga l'angle $\angle BOD = \alpha$ que talla la circumferència de centre P en les cordes $\overline{AB} = \overline{CD} = a$ i $\overline{AC} = b$.

Siga $r = \overline{PA}$ radi de la circumferència.

Notem que el centre P pertany a la bisectriu de l'angle $\angle BOD = \alpha$ per ser les dues cordes iguals.

Siga M el punt mig de la corda $\overline{AB}$.

Siga $x = \overline{OA}$.

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle OAC$:

$$\frac{b}{\sin \alpha} = \frac{x}{\sin\left(90^\circ - \frac{\alpha}{2}\right)}. \text{ Simplificant:}$$

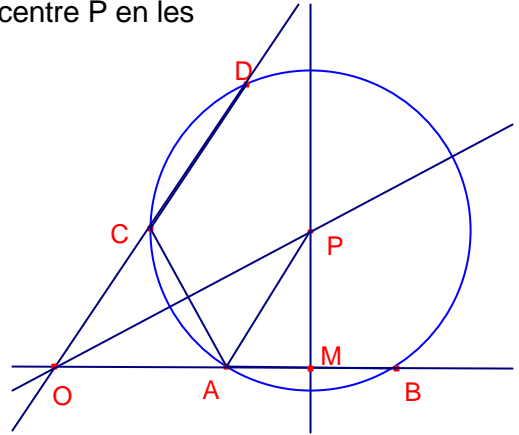
$$x = \frac{b}{2 \sin \frac{\alpha}{2}}.$$

Aplicant raons trigonomètriques al triangle rectangle $\triangle OMP$:

$$\overline{PM} = \frac{1}{2} \left(a + \frac{b}{\sin \frac{\alpha}{2}} \right) \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2} = \frac{1}{2 \cos \frac{\alpha}{2}} \left(a \cdot \sin \frac{\alpha}{2} + b \right).$$

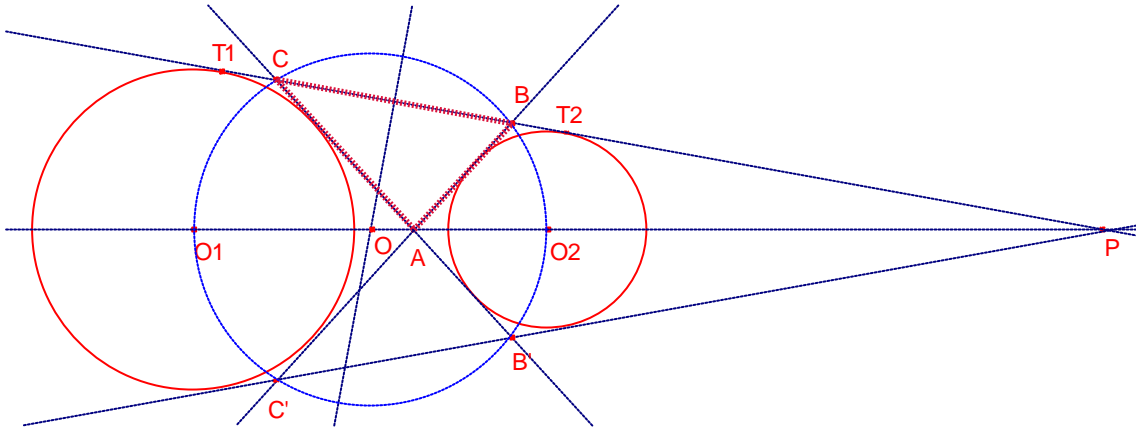
Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle AMP$:

$$r = \sqrt{\left(\frac{1}{2 \cos \frac{\alpha}{2}} (a \cdot \sin \alpha + b) \right)^2 + \left(\frac{a}{2} \right)^2} = \frac{1}{2 \cos \frac{\alpha}{2}} \left(a^2 + b^2 + 2ab \cdot \sin \frac{\alpha}{2} \right).$$

8.- La distància entre els centres de dues circumferències que no es tallen és igual a a . Demostreu que els quatre punts d'intersecció de les tangents exteriors amb les tangents interiors es troben en una circumferència. Determineu el radi de la circumferència. *Shariguin 1141.*

Solució.

Siga la circumferència de centre O_1 i la circumferència de centre O_2 . $\overline{O_1O_2} = a$.

Siga T_1 el punt de tangència exterior de la de la circumferència de centre O_1 .

Siga T_2 el punt de tangència exterior de la de la circumferència de centre O_2 .

Siga A la intersecció de les dues tangents interiors.

Siguen B , C i B' , C' els quatre punts.

B' és simètric de B respecte de la recta que uneix els centres de les dues circumferències.

C' és simètric de C respecte de la recta que uneix els centres de les dues circumferències.

Aleshores els 4 punts estan en una circumferència el centre és la intersecció de la recta que uneix els centres i la mediatriu del segment $\overline{BC}$.

Siga O el centre de la circumferència que passa per B , C , B' , C' .

Considerem el triangle $\triangle ABC$.

La circumferència de centre O_1 és una circumferència exinscrita al triangle $\triangle ABC$ ja que és tangent exterior als tres costats.

La circumferència de centre O_2 és una circumferència exinscrita al triangle $\triangle ABC$ ja que és tangent exterior als tres costats.

$\overline{BT_1} = \overline{CT_2}$ igual al semiperímetre del triangle $\triangle ABC$.

Aleshores, $\overline{CT_1} = \overline{BT_2}$. Aleshores, la mediatriu del segment $\overline{BC}$ és mediatriu del segment $\overline{T_1T_2}$.

Aleshores, la mediatriu del segment $\overline{BC}$ és paral·lela mitjana de les rectes paral·leles T_1O_1 , T_2O_2 .

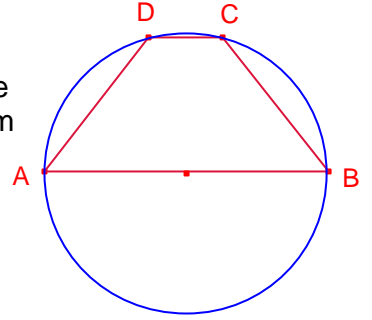
Aleshores, O és el punt mig del segment $\overline{O_1O_2} = a$.

Aleshores el radi de la circumferència que passa pels 4 punts és $\frac{a}{2}$.

9.- Determineu el radi de la circumferència mínima en què està inscrit un trapezi isòsceles, les bases del qual són 15 i 4 i els costats iguals mesuren 9.
Shrigin 1145.

Solució:

Un trapezi isòsceles sempre està inscrit en una circumferència ja que els angles oposats són iguals. Aquesta circumferència és la de mínim radi.

Siga el trapezi ABCD, $\overline{AB} = 15$, $\overline{CD} = 4$, $\overline{AD} = \overline{BC} = 9$.

Aplicant el teorema de Tolomeu al quadrilàter inscrit ABCD:

$$15 \cdot 4 + 9 \cdot 9 = \overline{AC}^2. \text{ Aleshores, } \overline{AC} = \sqrt{141}.$$

La circumferència circumscriba al trapezi és igual a la circumscriba al triangle $\triangle ABC$.

L'àrea del triangle $\triangle ABC$ és:

$S_{ABC} = \frac{abc}{4R} = \frac{1}{4} \sqrt{(a+b+c)(-a+b+c)(a-b+c)(a+b-c)}$ on R és el radi de la circumferència circumscriba.

$$\frac{9 \cdot 15 \cdot \sqrt{141}}{4R} = \frac{1}{4} \sqrt{(24 + \sqrt{141})(24 - \sqrt{141})(\sqrt{141} + 6)(\sqrt{141} - 6)}.$$

Resolent l'equació:

$$R = \frac{9\sqrt{141}}{\sqrt{203}}.$$

10.- Siga el rectangle ABCD $\overline{AB} = 9$, $\overline{BC} = 7$.

Siga M un punt del costat $\overline{CD}$ tal que $\overline{CM} = 3$.

Siga N un punt del costat $\overline{AD}$ tal que $\overline{AN} = 2\sqrt{5}$.

Determineu el radi de la circumferència màxima que s'inscriu en el pentàgon ABCMN.

Shariguin 1146.

Solució:

Les rectes AB i MN s'intersecten en el punt P.

Les rectes BC i MN s'intersecten en el punt Q.

La circumferència màxima és la màxima entre les circumferències: inscrita al triangle

$\triangle PBQ$, exinscrita i tangent al segment $\overline{AN}$ del triangle $\triangle PAN$, o exinscrita i tangent al

segment $\overline{CM}$ del triangle $\triangle MCQ$.

La de major radi és la primera.

Calculem el seu radi.

$$\overline{DM} = 6, \overline{DN} = \frac{9}{2}.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle MDN$.

$$\overline{MN} = \frac{15}{2}$$

Els triangles $\triangle MDN$, $\triangle PAN$, són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\overline{PA} = \frac{10}{3}, \overline{PN} = \frac{25}{6}.$$

Els triangles $\triangle MDN$, $\triangle MCQ$, són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\overline{CQ} = \frac{9}{4}, \overline{QM} = \frac{15}{4}.$$

$$\overline{PQ} = \frac{185}{12}, \overline{PB} = \frac{37}{3}, \overline{BQ} = \frac{37}{4}.$$

El radi de la circumferència inscrita al triangle rectangle $\triangle PBQ$ és:

$$r = \frac{\overline{PB} + \overline{BQ} - \overline{PQ}}{2} = \frac{37}{12}.$$

